

*Legea malpraxisului medical îmbunătățește
calitatea actului medical?*

❑ **Legea, în general, îmbunătățește comportamentul uman pe care îl reglementează?**

- Legea, prin normele juridice pe care le conține, este de natură a-și determina destinatarii să manifeste o minimă precauție în conduita din relațiile sociale pe care le au cu alți subiecți de drept, individuali sau generici, atunci când această conduită constituie obiectul de reglementare al respectivelor dispoziții legale

□ Norma juridică

- *ipoteză* ~ acea parte a normei juridice în care legiuitorul stabilește *faptele, împrejurările* sau *condițiile* în care este aplicabilă respectiva normă

- *dispoziție* ~ prevede *conduita* ce trebuie urmată în cazul ipotezei formulate

- *sanctiune* ~ *urmările* pe care le poate avea nerespectarea dispoziției normei juridice

□ Norma juridică

- *ex. art.154 alin.(1) din Legea nr.95/2006*

- Prelevarea sau transplantul de organe, țesuturi ori celule de origine umană de la donatori în viață
- fără consimțământ dat în condițiile legii
- constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi

- *în acest fel, norma juridică atrage atenția asupra conduitei considerate corecte, pe care individul trebuie să o adopte în raporturile juridice pe care le încheie, dar și asupra pedepsei aplicabile, determinându-l să acționeze conform respectivei dispoziții legale*

□ Legea malpraxisului medical

- *proiect*

▪ *reglementează:*

- răspunderea personalului medical;
răspunderea furnizorilor de servicii medicale, materiale
sanitare, aparatură, dispozitive medicale și substanțe
medicamentoase și sanitare;
- consimțământul informat;
- obligativitatea asigurării asistenței medicale;
- asigurarea obligatorie de răspundere civilă
profesională pentru medici, farmaciști și alte persoane din
domeniul asistenței medicale

- *o structură și un conținut asemănătoare cu cele ale Titlului XVI al
Legii nr.95/2006*

□ Sunt aplicabile în prezent

- dispozițiile *Titlului XVI din Legea nr.95/2006* - „Răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice”

- reglementează:

- răspunderea civilă a personalului medical
- răspunderea civilă a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale și medicamente;
- acordul pacientului informat
- obligativitatea asigurării asistenței medicale
- asigurarea obligatorie de răspundere civilă profesională
- procedura de stabilire a cazurilor de răspundere civilă profesională

- o structură asemănătoare cu cea a proiectului Legii malpraxisului.

□ Opinia mea

- nu există o nevoie acută de elaborare a unei legi distincte privind malpraxisul, cel puțin nu în forma mediatizată până în prezent, ci, mai degrabă, de o mai corectă cunoaștere și aplicare a dispozițiilor legale în vigoare ce reglementează domeniul malpraxisului
  - predarea legislației medicale în facultățile de medicină
  - programe de informare a pacienților cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au, în această calitate
- ar prezenta, în schimb, un real interes codificarea tuturor formelor răspunderii juridice medicale

❑ Malpraxisul medical

- *art.653 alin.(1) lit.b) din Legea nr.95/2006*

▪ eroarea profesională săvârșită în exercitarea actului medical sau medico-farmaceutic, generatoare de prejudicii asupra pacientului, implicând *răspunderea civilă* a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice

- *stricto sensu*, noțiunea de malpraxis medical este reglementată și poate fi analizată doar prin raportare la *răspunderea civilă medicală*

▪ acea formă a răspunderii juridice care are ca finalitate *stabilirea și evaluarea, în bani, a prejudiciilor provocate pacienților de către personalul medical sau furnizorii de servicii medicale, cu ocazia furnizării acestor servicii, precum și plata despăgubirilor corespunzătoare*

❑ Malpraxisul medical

- *prejudicii produse:*

- *din eroare*, care include și neglijența, imprudența sau cunoștințele medicale insuficiente în exercitarea profesiei, prin acte individuale în cadrul procedurilor de prevenție, diagnostic sau tratament [art.653 alin.(2) din Legea nr.95/2006]
- din nerespectarea reglementărilor privind confidențialitatea, consimțământul informat și obligativitatea acordării asistenței medicale [art.653 alin.(3) din Legea nr.95/2006]
- în exercitarea profesiei și prin depășirea limitelor competenței, cu excepția cazurilor de urgență în care nu este disponibil personal medical ce are competența necesară [art.653 alin.(4) din Legea nr.95/2006]

❑ Malpraxisul medical

- pot fi consecința infecțiilor nosocomiale (cu excepția cazului când se dovedește o cauză externă ce nu a putut fi controlată de către instituția medicală), a defectelor cunoscute ale dispozitivelor și aparaturii medicale folosite în mod abuziv, fără a fi reparate, a folosirii materialelor sanitare, dispozitivelor medicale, substanțelor medicamentoase și sanitare, după expirarea perioadei de garanție sau a termenului de valabilitate a acestora, sau consecința acceptării de echipamente și dispozitive medicale, materiale sanitare, substanțe medicamentoase și sanitare de la furnizori, fără asigurarea prevăzută de lege, precum și a subcontractării de servicii medicale sau nemedicale de la furnizori, fără asigurare de răspundere civilă în domeniul medical [art.655 alin.(1) din Legea nr.95/2006]
  - pot fi rezultatul nerespectarea reglementărilor interne ale unității sanitare [art.656 din Legea nr.95/2006]
  - pot fi generate, în mod direct sau indirect, de viciile ascunse ale echipamentelor și dispozitivelor medicale, substanțelor medicamentoase și materiale sanitare, în perioada de garanție/valabilitate [art.657 din Legea nr.95/2006]
  - pot fi cauzate prin furnizarea necorespunzătoare a utilităților [art.659 din Legea nr.95/2006]
- o importanță deosebită acordată obținerii acordului pacientului informat [art.660-662 din Legea nr.95/2006]

❑ Malpraxisul medical și răspunderea penală

- *Lato senso,*

- noțiunea de „*malpraxis medical*” poate fi analizată și în corelație cu *răspunderea penală* a personalului medical sau a furnizorilor de servicii medicale
- atunci când faptele cauzatoare de prejudicii pacienților sunt pedepsite și de legea penală [răspunderea civilă nu înlătură angajarea răspunderii penale, dacă fapta care a cauzat prejudiciul constituie infracțiune conform legii - art.653 alin.(5) din Legea nr.95/2006]

❑ Malpraxisul medical și răspunderea penală

- *Infracțiuni prevăzute în Codul penal*

- uciderea la cererea victimei (art.190 C.p.)
- determinarea sau înlesnirea sinuciderii (art.191 C.p.)
- uciderea din culpă (art.192 C.p.)
- vătămarea corporală din culpă (art.196 C.p.)
- întreruperea cursului sarcinii (art.201 C.p.)
- vătămarea fătului (art.202 C.p.)
- divulgarea secretului profesional (art.227 C.p.)
- luare de mită (art.289 C.p.)
- abuz în serviciu (art.297 C.p.)
- neglijența în serviciu (art.298 C.p.)
- exercitarea fără drept a unei profesii sau activități (art.348 C.p.)
- zădărnicierea combaterii bolilor (art.352 C.p.)
- transmiterea sindromului imunodeficiar dobândit [art.354 alin.(4) C.p.]
- profanarea de cadavre sau morminte (art.383 C.p.)
- prelevarea ilegală de țesuturi sau organe (art.384 C.p.)

❑ Malpraxisul medical și răspunderea penală

- Infracțiuni prevăzute în legile speciale

- Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății
- Legea nr.143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri
- Legea nr.46/2003 privind drepturile pacientului
- Legea nr.282/2005 privind organizarea activității de transfuzie sanguină, donarea de sânge și componente sanguine de origine umană, precum și asigurarea calității și securității sanitare, în vederea utilizării lor terapeutice
  - Legea nr.227/2006 privind prevenirea și combaterea dopajului în sport
  - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România

❑ Malpraxisul medical

▫ În acest fel, dispozițiile legale din sfera malpraxisului medical indică *standarde calitative minime ale actului medical*, dincolo de care, personalul medical, respectiv furnizorii de servicii medicale pot fi trași la răspundere pentru faptele săvârșite în relația cu pacientul. Prin urmare, dispozițiile legale analizate, sunt *de natură a obliga* personalul medical sau furnizorii de servicii medicale, *altfel decât prin mijloace care fac apel la profesionalism sau moralitate*, să își adapteze faptele ce compun activitatea profesională, *în vederea asigurării unei minime calități a actului medical, prag minim, considerat acceptabil*, stabilit pe baza unor considerente științifice, de ordin medical.

□ Standardele de calitate a legislației privind malpraxisul medical

- *Pentru a-și atinge scopul*, dispozițiile legale ce reglementează malpraxisul medical trebuie să aibă un caracter

□ *standarde de calitate a legii*

- *clar*
- *precis*
- *previzibil*

- art.1 alin.(5) din Constituție

- *principiul legalității incriminării și a pedepsei* [art.23 alin.(12) din Constituție și art.7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale]; *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*

□ Standardele de calitate a legislației privind malpraxisul medical

- există o bogată *jurisprudență a Curții Constituționale a României și a Curții Europene a Drepturilor Omului*

▪ o dispoziție legală satisface exigențele referitoare la calitatea legii și este conformă cu art.7 din Convenție

- „atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, *din însuși textul normei juridice analizate, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate*, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora”

[Decizia Curții Constituționale nr.717 din 29 octombrie 2015, par.30, și Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din 15 noiembrie 1996, 22 iunie 2000 și 7 februarie 2002, pronunțate în cauzele *Cantoni împotriva Franței*, par.29, *Coeme și alții împotriva Belgiei*, par.145, și *E.K. împotriva Turciei*, par.51]

□ Standardele de calitate a legislației privind malpraxisul medical

- Legea nu poate prezenta o precizie absolută.
  - Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive.
  - Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal.
  - Deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze diferitelor situații întâlnite în practică.

- **Condiția:** rezultatul interpretării să fie **coerent** și, în mod rezonabil, **previzibil**

[Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate în cauzele *S.W. împotriva Regatului Unit*, par.36, *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, par. 36 și 37, *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, par. 92 și 93].

□ Standardele de calitate a legislației privind malpraxisul medical

- Însă, potrivit aceleiași jurisprudențe:

▫ Un cadru legislativ ce nu permite unui acuzat să cunoască sensul și întinderea legii penale este necorespunzător nu numai prin raportare la noțiunile generale de *calitate* a legii, ci și prin luarea în considerare a exigențelor specifice noțiunii de *legalitate penală*.

[Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, din 20 ianuarie 2009, pronunțată în cauza *Sud Fondi Srl și alții împotriva Italiei*]

❑ *Legea malpraxisului medical îmbunătățește calitatea actului medical?*

- *pentru îndeplinirea acestui ultim criteriu*

- Nu este absolută nevoie de o nouă lege privind malpraxisul medical, *stricto senso*

- ci de o sistematizare a întregii legislații ce reglementează răspunderea juridică în domeniul medical

- Astfel, poate fi obținută o legislația în domeniul malpraxisului, în sens larg, accesibilă destinatarilor ei

- *Va determina* – o mai bună cunoașterea de către medici și de către pacienți a drepturilor și obligațiilor pe care le implică raporturile juridice de drept medical pe care le încheie

- **implicit, o creștere a calității actului medical**